

**ია გრიგალაშვილი**

**Ia Grigalashvili**

*ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი*

*Ivane Javakhishvili Tbilisi State University*

*ჰუმანიტაჲ მეცნიერებათა ფაკულტეტი*

*Faculty of Humanities*

**უძველესი ქართული საეკლესიო გალობის**

**დათარიღების საკითხისათვის**

**About the Question of Dating the Oldest**

**Georgian Ecclesiastical Chant**

**საკვანძო სიტყვები:** გალობა, საეკლესიო, უძველესი

**Keywords:** Chant, Ecclesiastical, The oldest

ჩვენი დაკვირვებით, უცნობი ავტორის „წმინდა კოლაელ ყრმათა წამებაში“, უძველესი ქართული საეკლესიო გალობის ნიმუშია მოცემული. მოძღვარი ყრმათა ნათლობისას წარმოთქვამს იმპროვიზებულ გალობას. ამ ტიპის გალობა იკრძალება საეკლესიო კრებათა დადგენილებებით უკვე მეოთხე საუკუნიდან.

ნათლობისას მოძღვრის მიერ წარმოთქმული გალობა მთავრდება „ალილუიით“, რომელიც გალობაში მხოლოდ ორჯერაა ნახსენები. ცნობილია, რომ ნიკეის საეკლესიო კრებაზე სამების დოგმატის დადგენის შემდეგ, დავით ებრაელთა მეფის ფსალმუნებში „ალილუიას“ სამჯერ აღნიშვნა გვხვდება. მაშასადამე, „წმინდა კოლაელ ყრმათა წამება“ დაწერილია 325 წლამდე, ნიკეის პირველი მსოფლიო საეკლესიო კრების ჩატარებამდე.

უძველესი ქართული საეკლესიო გალობა შექმნილია ადრექრისტიანულ ხანაში, შესაბამისად, მასში შეინიშნება წარმართულ ჰიმნთა სტრუქტურის გავლენა. მიუხედავად მკაცრი აკრძალვისა, რომ გამიჯვნოდნენ წარმართულ რწმენასა და ხელოვნებას, ადრექრისტიანული ხანის ქრისტიანებისათვის ერთბაშად ყველაფერ წინარექრისტიანულზე უარის თქმა რთული აღმოჩნდა. უძველეს ქართულ ჰაგიოგრაფიულ საკითხავში „წმინდა კოლაელ ყრმათა წამება“, ავტორს წარმართულ ღვთაებათა ჰიმნების სტრუქტურული ელემენტები აქვს გამოყენებული, რაც უძველეს ქართულ საეკლესიო გალობაში სიტყვათა, კერძოდ, „ალილუიას“, ორჯერ გამეორებით გამოვლინდა.

On our observation in the “Martyrdom of the Nine Children from Kola” by an unknown writer is given the oldest model of Georgian ecclesiastical chant. The priest sang an improvised

chant while christening the children. This kind of chant has already been forbidden since the 4<sup>th</sup> century AC.

The chant sung by the priest while christening is ended by the “Alleluia”, and is mentioned in it only twice. The fact is well-known that after the definition of the trinity dogma at the First Council of Nicaea we meet designation of “Alleluia” three times in the psalms of the Hebrew king David. Consequently, “The Martyrdom of the Nine Children from Kola” is written before the First Council of Nicaea that was held in 325.

The oldest Georgian ecclesiastical hymn is made in the age of the early Christianity, so influence of the structure of pagan hymns are revealed on it. Despite of a strong prohibition Christians of early Christianity couldn’t deny pagan belief and art straightway. In the oldest hagiographic work- the “Martyrdom of the Nine Children from Kola” the author used repetition of the word - “Alleluia” twice that was almost similar with the structural elements of the pagan hymns.